

Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Barbora Sedláčková

Název práce: Kulturní a sociální překážky v integraci reemigrantů z rumunského Banátu

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá problematikou reemigrace krajanů z banátských vesnic do České republiky s důrazem na kulturní a sociální integraci. Autorka za účelem bakalářské práce provedla výzkumné šetření.

Zaměření práce: Rumunsko; české vesnice; Banát; reemigrace; sociální a kulturní integrace

Jazyková a stylistická úroveň práce: Po jazykové i stylistické stránce je práce zpracována na výborné úrovni. Drobné překlepy nebo stylistické nesprávnosti jsem prakticky nezaznamenal.

Rozsah práce: Na odpovídající hranici požadovaného rozsahu, 56 stran včetně seznamu literatury.

Použitá literatura: Bakalářská práce pracuje s fundovanými zdroji, ačkoliv vychází spíše z tradiční než novější literatury. Celkově je text založen na 13 knižních a 13 internetových zdrojích. Daleko vhodnější by však bylo omezit internetové zdroje ve prospěch knižních, ale některé internetové zdroje (Skalníková – Scheufler, 1963; Secká 1992; Secká 1988; Kresl - Freidingerová 2016 a další) jsou de facto tištěnými zdroji.

Formální stránka práce: Po formální stránce je práce včetně poznámkového aparátu zpracována požadovaným způsobem.

Celkové hodnocení a kritické poznámky: Bakalářská práce „Kulturní a sociální překážky v integraci reemigrantů z rumunského Banátu“ se věnuje sociálním a kulturní aspektům začlenění českých reemigrantů z rumunského Banátu v České Republice. Autorka dochází k závěru, že začlenění respondentů z řad reemigrantů (na základě výzkumného vzorku) lze vnímat pozitivně. Spíše než překážky v integraci však autorka zkoumá, nakolik se respondentům povedlo adaptovat se a jak vnímají perspektivu začlenění.

Autorka nejprve rozebírá klíčové pojmy pro svou práci. Zde by bylo ještě vhodné uvést rozdělení pojmů repatriant a reemigrant. Na první pohled jsou mezi oběma pojmy zjevné rozdíly, protože repatriant je pojímán jako jedinec, který se narodil v původní zemi, ovšem odborná literatura se rozlišení těchto pojmů také věnuje. To je však pouze detail. Jako další detail lze uvést, že autorka při představování konkrétních vesnic uváděla data ohledně současné populace a depopulace jednotlivých vesnic, ale k těmto datům často neuvedla zdroje. Autorka patrně čerpala na základě vlastní zkušenosti (to si lze domýšlet z úvodu práce, kde zmiňuje své cesty do Banátu), ovšem bylo by dobré tvrzení ohledně počtu obyvatel/odchozích odcitovat také konkrétními zdroji. Problematické však je, že autorka uvažuje o sociálních a kulturních překážkách integrace, ale tyto pojmy a ani samotný pojem integrace nijak analyticky nedefinuje a nerozebírá. Pouze konstatuje, že tyto pojmy existují, ale z práce není možné zcela jasně identifikovat, jak jim rozumí.

Dále se autorka věnuje oděvu, jazyku a náboženství a tyto prvky považuje za kulturní aspekty české menšiny v Banátu. Kapitulu uzavírá tím, že oděv údajně vytváří hrdý výraz příslušnosti k českému národu. Zde ovšem nastává určitý problém, který je spojený s vlivem klasické folkloristiky a etnografie. Jazyk nebo oděv nemusí být spojené s identifikací jedinců. Oděv může být specifický a může být nositelem výrazných charakteristik, ovšem stále se jedná o materiální prvek, který nemusí být sám o sobě zásadní pro daného jedince – a pokud klasická etnografie pojímala oděv jako identitární prvek, pak tak činila na základě pouze vnějšně pozorovatelného aspektu a odkazovala tím na prvky diference mezi jednotlivými komunitami a majoritou, přičemž opomíjela vlastní a subjektivní identifikaci jedinců (jak to dělá právě Secká a Skalníková), která by mohla sloužit k potvrzení závěrů autorů. Takto lze spíše uvažovat tak, že Secká, Skalníková a další autoři spíše vnášeli své dojmy vůči krajanům, aniž by se věnovali aktérské perspektivě. Přitom ta je v dnešní etnologii a antropologii zásadní. S ohledem na situační etnicitu, převzatou od Fredrika Bartha a Thomas H. Eriksena českými autory (Michal Pavlásek, Marek Jakoubek, Lenka Budilová a další), lze pojímat určité kulturní prvky jako relevantní pouze v tom případě, pokud jsou samotnými aktéry tak vnímány.

Tradiční etnografie také stranila snaze esencialisticky pojímat krajany v Banátu v rámci češství a tím pádem zapouzdřovat krajany do tradiční české identity (opět jsme u Secké a Skalníkové). Jejich češství tak nebylo zpochybňováno a pouze se zkoumala otázka, do jaké míry

jsou ve vztahu k české identitě a nakolik je jejich češství definuje ve vztahu k majoritě. Je zde tak patrné pojmání češství jako samozřejmosti, ovšem současní autoři se snaží poukázat na to, že právě krajané z Banátu se na prvním místě identifikují nábožensky a odkaz na národní identitu je pro ně až druhotný. Nechci zde však pro účely posudku vypisovat všechny detaily.

Ohledně praktické části se nabízí určitá kritika autorčina postupu. Autorka si je vědoma, že 19 dotazníků není pro kvantitativní výzkum dostatečný, ale zároveň je nutné podotknout, že takto nízký počet dotazníků je pro kvantitativní výzkumné šetření zcela neadekvátní. Principiálním prvkem kvantitativního výzkumu je, že pracuje s daleko větším počtem dotazovaných a to z důvodu reprezentativity a reliability výzkumu, kterého chce dosáhnout. Celkový počet 19 respondentů by spíše našel oporu v kvalitativním výzkumu, ale dotazníková forma výzkumného šetření zase nespňuje jeho validitu, kterou se kvalitativní výzkum vyznačuje.

Procentuální dělení, jak autorka ve své práci uvádí, je pak v kontextu 19 dotazníků také neadekvátní, protože nemůže být dostatečně vypovídající vzhledem k malému počtu respondentů. Na příklad na straně 32 lze uvažovat, že rozdíly mezi jednotlivými procenty jsou zcela minimální (např. 58% mužů a 42% žen znamená, že se jedná o 10 mužů a 9 žen, případně 11 mužů a 8 žen?) a opět, pokud by se jednalo o kvantitativní výzkum, tak je nutné pracovat s větším počtem respondentů, aby procenta byla vypovídající. Pouhých 19 respondentů a jejich zasazení do kvantitativního výzkumu lze považovat za nešťastné, protože kvantitativní výzkum se vyznačuje zobecněním, kterého autorka nemůže dosáhnout, přestože se o to autorka na jednom místě pokouší: „Tím pádem jsou dle mého názoru (založeného na osobním kontaktu s krajanými mladé generace a nyní potvrzeného i tímto šetřením), jedněmi z nejsignifikantnějších současných důvodů pro odchod z banátských vesnic“ (s. 36). To přeci nejde. Jak lze 19 respondentů zobecnit na odchod všech ostatních krajanů z banátských vesnic? Jsou zde i další problémy v praktické části s ohledem na kvantitativní a kvalitativní výzkum.

Výsledné hodnocení: Předkládaná bakalářská práce splňuje nároky pro kvalifikační práci. Jako problematickou vnímám především praktickou část.

Otázky oponenta práce:

- V textu práce píšete o sociální a kulturních překážkách integrace, ale nijak nedefinujete, co si lze pod těmito překážkami nebo pod integrací lze v obecném kontextu představit. Vycházíte z nějaké definice? Nebo jak tedy chápete sociální a kulturní překážky integrace a integrace samotnou?
- Ve výsledku antiplagiátorské kontroly je uvedeno poměrně veliké procento plagiace (23%). Sám vím, že tento výsledek může být ovlivněn velkým počtem přejatých

legislativních norem, zákonů apod., ale tím spíše by bylo vhodné před komisí uvést, jak jste se k tak vysokému procentu dostala?

Datum: 7. 1. 2024

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.